

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

ESS ./ riksåklagaren ang. grov narkotikasmuggling m.m.

(Svea hovrätts dom den 2 december 2022 i mål B 12011-22)

Riksåklagaren har förelagts att skyndsamt svara skriftligen på överklagandet.

Jag vill anföra följande.

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom och avstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

ESS har dömts för grov narkotikasmuggling vid två tillfällen begångna under tiden den 8 – den 15 mars 2022 samt grovt narkotikabrott vid ett tillfälle begånget under tiden den 8 – den 11 mars 2022. Påföljden har bestämts till fängelse i fem år.

De åtal som ligger till grund för hovrättens dom lyder enligt följande.

Åtalspunkt 1, grov narkotikasmuggling

ESS har inte anmält Cannabisharts överstigande 5 000 gram, som är narkotika, till tullbehandling i samband med införsel till landet. Genom detta bröt han mot ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införseln. Det hände den 8 mars 2022 på Stora Sällskapetets väg 42, Skärholmen, Stockholms stad eller på annan okänd plats i Sverige.

Brottet bör bedömas som grovt då det avsett en särskilt stor mängd narkotika.

ESS begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 3 § 1 st. och 6 § 3 st. lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Åtalspunkt 2, grovt narkotikabrott

ESS har olovligen innehaft och överlåtit Cannabisharts överstigande 5000 gram som är narkotika. Det hände någon gång mellan den 8 mars 2022 och den 11 mars 2022 på Stora Sällskapetets väg 42, Skärholmen, Stockholms stad. ESS har i vart fall den 11 mars 2022 olovligen innehaft 934,90 gram cannabisharts och 2,34 gram kokain på samma adress som ovan.

Brottet bör bedömas som grovt då det avsett en särskilt stor mängd narkotika.

ESS begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 1 § 1 st 1 p och 6 p och 3 § 1 st narkotikastrafflagen (1968:64).

Åtalspunkt 3, grov narkotikasmuggling

ESS har inte anmält 9980 gram 3-CMC, som är narkotika, till tullbehandling i samband med införsel till landet. Genom detta bröt han mot ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införseln. Det hände den 15 mars 2022 på Stora Sällskapetets väg 42, Skärholmen, Stockholms stad eller på annan okänd plats i Sverige.

Brottet bör bedömas som grovt då det avsett en särskilt stor mängd narkotika.

ESS begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 3 § 1 st. och 6 § 3 st. lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Överklagandet till Högsta domstolen

ESS yrkar att han ska frikännas från ansvar avseende åtalen för grov narkotikasmuggling (åtalspunkterna 1 och 3) samt att han istället för grovt narkotikabrott ska dömas för ringa narkotikabrott (åtalspunkten 2). I allt fall att påföljden ska sättas ned.

Han menar att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen klargör frågan om gärningsmannaskap vid smugglingsbrott samt tidpunkt för brottet och dess precisering av densamma i gärningsbeskrivningen. Även i fråga om konsumtion mellan smugglingsbrott och narkotikabrott samt frågan om rådrum när narkotika utan hans vetskap placerats i hans förråd.

Målet i sak

Hovrätten uttalar i sina domskäl bl.a. följande (s. 2).

Inledningsvis är det utrett att det vid två tillfällen har beställts narkotika från Nederländerna och att den narkotikan har skickats till ett utlämningsställe i Bredäng. Det är alltså visat att någon smugglat in en större mängd cannabisharts och 9 980 gram 3-CMC till Sverige. Brotten fullbordades när försändelserna anlände till tullen (se NJA 2015 s. 24).

Det saknas utredning som direkt knyter ESS till beställningen av narkotikan, både avseende cannabisharts och 3-CMC. Det finns däremot en rad omständigheter som är mycket besvärande för honom. Paketet har beställts i hans namn och samtliga mejladresser, som visserligen inte existerar, innehåller olika varianter av hans namn. Paketet har beställts till ett utlämningsställe i närheten av hans bostad. Det första paketet, som hämtades ut av ESS den 8 mars 2022, förvarades dagarna efter i det förråd som tillhör den lägenhet där han bor. På det emballage som hittades i förrådet fanns flera spår av ESS. Förrådet var låst med en nyckel som togs i beslag från ESS och som satt ihop med en blipp till fastigheten och en nyckel till lägenheten. När ESS påträffades av polis den 11 mars 2022 hade han en bit cannabisharts i fickan som kom från det parti som fanns i förrådet. De spår som har säkrats i förrådet kommer till övervägande del från ESS. Samtliga dessa omständigheter talar för att ESS har varit involverad i beställningen av narkotikan på ett sätt som innebär att han

ska svara för beställningen – och därmed smugglingen – som gärningsman. Åklagaren har genom den utredning som presenterats därmed visat att ESS har fört in narkotikan i landet vid båda de tillfällena som åtalet avser.

Hovrätten anser, i likhet med tingsrätten, att den förklaring till dessa omständigheter som ESS har lämnat är en tydlig efterhandskonstruktion. Hans uppgifter om hur spår från honom hamnade på och i kartongen med narkotika är på ett påfallande sätt anpassade till vad som framkommit genom utredningen. Hans uppgifter om att han blivit hotad och därför hämtat ut paketen är dessutom mycket vaga och oprecisa. Hans uppgifter kan inte tillmätas ett sådant bevisvärde att de förtar värdet av den bevisning som lagts fram till stöd för åtalet. Hovrätten ansluter sig därmed till den bedömning som tingsrätten har gjort i fråga om att ESS ska dömas för de åtalade smugglingsbrotten.

När det gäller åtalspunkten 3 är mängden narkotika styrkt genom återopade beslagsprotokoll och analysresultat. Det innebär att ESS ska dömas för narkotikasmuggling avseende 9 980 gram 3-CMC (åtalspunkten 3). Gärningen ska på grund av mängden narkotika bedömas som grov narkotikasmuggling.

Avseende mängden narkotika i åtalspunkterna 1 och 2 har man utifrån att paketet som hämtades ut av ESS den 8 mars vägde 14,4 kg i utredningen dragit slutsatsen att paketet innehöll mer cannabisharts än de 934,9 gram som påträffades i förrådet. I kartongen i förrådet hittades också en del tejpemballage. Materialet har skickats till NFC för undersökning. Det har inte påträffats några spår av THC på tejpemballaget. Av sakkunnigutlåtandet från NFC framgår att emballaget är format på ett ganska specifikt sätt. Bilderna utvisar enligt hovrätten att det har tejpats runt föremål med mjuka kanter. Slutsatsen i sakkunnigutlåtandet är att de tolv tejpemballagen sammanlagt bedöms ha kunnat innehålla ca 11 400 gram cannabisharts. Åklagaren har förklarat att hon utifrån den beräkningen har åtalat ESS för att ha smugglat och innehaft i vart fall 5 000 gram cannabisharts. Mot bakgrund av hur den narkotika som påträffades i förrådet förvarades, utseendet på tejpemballagen och vikten på paketet som ESS hämtade ut den 8 mars 2022 anser hovrätten att det är styrkt att ESS inte har anmält cannabisharts uppgående till i vart fall 5 000 gram till tullbehandling och att han därefter har innehaft samma narkotika. Han ska därför dömas för narkotikasmuggling och narkotikabrott av den åtalade mängden narkotika. Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten i fråga om att ESSs hantering av cannabishartsen ska bedömas som två brott. Han ska därför dömas för narkotikasmuggling och narkotikabrott i konkurrens. Mängden narkotika medför att gärningarna ska bedömas som grova.

Hovrätten gör inte några andra bedömningar än de som tingsrätten har gjort i fråga om straffvärde, straffmätning eller påföljd.

Tingsrättens dom ska alltså inte ändras i någon del.

Jag instämmer i domstolarnas bevisvärdering och bedömningar i övrigt med följande anmärkningar.

När det gäller åtalspunkten 1 saknas utredning om vid vilken tidpunkt försändelsen med cannabis passerade tullfiltret. Åklagaren har vid förhandlingarna i domstolarna förklarat att försändelsen anlant till Sverige i

vart fall senast den 8 mars 2022, vilket är den dag ESS hämtade ut paketet från utlämningsstället (se tingsrättens dom s. 12). Jag instämmer i domstolarnas bedömning att brottet fullbordats i vart fall vid den tidpunkten. För det fall prövningstillstånd skulle komma att meddelas kommer dock brottstiden att justeras till att avse även någon eller några dagar innan den 8 mars 2022.

Beträffande åtalspunkten 3 är det utrett att försändelsen med narkotika anlände till postterminalen (tullen) den 15 mars 2022 och att narkotikan där byttes ut mot annat material innan försändelsen anlände utlämningsstället och hämtades ut av ESS den 16 mars 2022. Brottet fullbordades således den 15 mars 2022 (se NJA 2015 s. 24).

Gällande konkurrensfrågan har i detta fall, till skillnad från situationen i NJA 2012 s. 535, själva innehavet av narkotikan inte varit en förutsättning för fullbordandet av smugglingsbrottet. Jag kan därvid konstatera att narkotikan innehafts under en inte obetydlig tid efter det att smugglingsbrottet fullbordades och under den tiden också hanterats på olika sätt, även om någon överlåtelse inte ansetts bevisad. Jag instämmer i domstolarnas uppfattning att ESS ska dömas för såväl narkotikasmuggling som narkotikabrott i konkurrens avseende åtalspunkterna 1 och 2.

Mot bakgrund av det synnerligen höga straffvärdet av smuglingen av närmare 10 kg 3-CMC torde det förhållandet av ESS dömts för narkotikasmuggling och narkotikabrott i konkurrens sakna betydelse för längden av det fängelsestraff som dömts ut.

Enligt min uppfattning ska hovrättens dom fastställas.

Prövningstillstånd m.m.

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar. Den enskildes intresse av att få till stånd en prövning i Högsta domstolen kan alltså inte föranleda prövningstillstånd på denna grund (Fitger, Rättegångsbalken, s. 54:26).

Domstolarna har, mot ESSs förnekande, funnit det bevisat att han varit delaktig i smuglingen av den narkotika som omfattas av åtalspunkterna 1 och 3 samt innehavet av all den narkotika som omfattas av åtalspunkten 2 på sådant sätt att han ska dömas som gärningsman. Jag kan inte se att det finns något

prejudikatintresse i att Högsta domstolen prövar hans överklagande i dessa delar.

Högsta domstolen har i NJA 2015 s. 24 uttalat sig angående frågan om vid vilken tidpunkt ett smuglingsbrott fullbordas när det gäller försändelser från utlandet innehållande narkotika. Något prejudikatintresse i att Högsta domstolen på nytt uttalar sig angående denna fråga kan jag inte se föreligger.

När det gäller frågan om konkurrens har Högsta domstolen i NJA 2012 s. 535 uttalat att smuggling av narkotika konsumerar samtidigt innehav av den narkotika som förs in i landet (p. 9). Avgörande för bedömningen om det ska dömas särskilt för narkotikabrott i en sådan situation har i hovrättspraxis ansetts vara graden av självständig hantering av narkotikan efter införseln från utlandet (se RH 2010:54 och RH 2012:34). Exempelvis har vid ansvar för grov narkotikasmuggling det inte dömts särskilt till ansvar för grovt narkotikabrott i en situation där den befattning som utgör narkotikabrottet endast avser en kontinuerlig transport direkt efter införseln av narkotikan från utlandet (RH 2020:5).

Jag kan därvid konstatera att domstolarnas bedömning i detta fall ligger i linje med ovan synsätt, varför hovrättspraxis framstår som enhetlig. Som jag angett ovan har det förhållandet att domstolarna i detta fall dömt i konkurrens saknat betydelse för straffvärdebedömningen, varför lämpligheten av Högsta domstolens prövning av frågan genom detta mål under alla förhållanden kan ifrågasättas.

Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bevisning m.m.

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall prövningstillstånd meddelas.

Katarina Johansson Welin

My Hedström

Kopia till
Utvecklingscentrum
Söderorts åklagarkammare i Stockholm (AM-36885-22)
Kammaråklagaren Petra Götell